

Heybeler Tetikledi Bizi

– Halil MANUŞ · 03 Temmuz 2020

HEYBELER TETİKLEDİ BİZİ

Gönüle söz dinletmenin zorluğu herkesin bildiği gerçeklerdendir. O yüzdendir ki bazen yazı yazayım dersin şiir çıkar bazen şiir yazayım dersin yazı çıkar. Bazen de yazmak değil okumak istersin, eline aldığın kitabın bir yerinde bir söz, bir kelime okursun işte o söz ya da kelime seni ateşe tutar başlarsın yazmaya...

Bir gün yazmaktan çok okumak istemiştım ki elime aldığım kitapta gönül erenlerinden biri “heybe” ile ilgili şöyle diyordu; “Ortası delik heybeyi boynuma takarım. Bu heybenin bir gözü önde, diğer gözü arkamda, insanlara bakarım. Onlarda gördüğüm kötü özellikleri arka göze, varsa güzel huyları alır, ön göze atarım ve hep ona bakarım”

Bu söz beni öyle etkiledi ki elimdeki kitabı sade sayfasına bakıyor fakat yazıları okuyamıyordum. Kafamda kelimeler bir koşuşturma içinde bir o tarafa bir bu tarafa yerleşeceği yeri arıyorlardı. Onlara yardımcı olmak adına bir dörtlük dedim:

Bilir misin niçin vardır?
Heybelerin arka gözü
Görmeyene gizli sırdır
Heybelerin arka gözü...

Nihayetinde ortalık sakinleşmiş ben de yazıları görmeye ve okumaya başlayabilmişim. Sonuçta bir şiir çıkmıştı açığa...

Sevgili dostlar,
Nasıl ki ben bir sözden etkilenmiş ve bir şiir yazmışsam; şiirden etkilenip yazı yazacaklarda olacaktır elbette.
Öyle de olmuş. Ne de iyi olmuş.
Eđitimci Araştırmacı Yazar Mustafa Topalođlu şiirimi görünce başlamış yazmaya

Ben artık aradan çekiliyor sizleri Sayın Topalođlu'nun şiirim üzerine yazdığı yazı ile yüz yüze bırakıyorum.

“HEYBENİN ARKA GÖZÜ

Nedir heybe? Hele bir bakalım kara kaplıya. Bilen var, bilmeyen var yahu. [Heybe](#) Arapçadan girmiş

dilimize. Aslı  aybe . Aybe bende  Vay be!   ağrışımı yaptı. Gayriihtiyari böyle ünlemişim. Ben de bilmiyordum doğrusu heybe nin aybe den geldiğini.

Gelelim anlamına. Bakınız TDK Sözlüğü nasıl tanımlıyor heybeyi?

Heybe: 1. At, eşek vb. binek hayvanlarının eyeri üzerine geçirilen veya omuzda taşınan, içine öteberi koymaya yarayan, kilim veya halıdan yapılmış iki gözlü torba. 2. Omza geçirilebilen tek gözlü bir çanta türü.

Demek ki neymiş? İki gözlü bir çeşit torba veya çanta. Çanta niteliği taşıyanlar bir gözlü olur ve omuza atılır. Bazı iki gözlü heybelerin tam orta kısmından yaklaşık 20 santimlik bir bölüm açıklık bırakılır. Heybe bu boşluktan kafayı sokup iki omza oturtulur. Böylece heybedeki ağırlık iki omza da eşit yayılır. Taşınması kolay olur.

Böylesi heybelerle çok aşinalığım vardır. Mesela tarlaya azık götürürken hiç yüksünmezdik. Ya da bostandan gelirken. Heybenin ağırlığı bizi hiç yormazdı.

Bizim Oğulcuk ta heybenin söylenişi  Hağbe  dir. Halı hağbeler çok tutulurdu bir zaman. O atların yiğitlere kardaş olduğu yıllarda atın üstüne eyer, eyerin üstüne halı hağbe olmazsa olmazdı. Kamçıdan, yamçıdan önce gelirdi halı hağbe.

Şimdi mi? O halı hağbeler unutuldu. Devran döndü. Çarkın kırılınsın kahpe felek.

Peki, ben durup dururken neden bu heybe işine böyle bodoslama daldım? Şundan ki Sevgili Halil Manuş bir şiir yazmış. Şiirinde Heybenin Arka Gözünden bahsediyor. Halil Manuş yazar da ben yazamaz mıyım? Ben de yazdım heybeyi. Halil Manuş'un şiirini taktimimdir:

  HEYBELERİN ARKA GÖZÜ

Bilir misin niçin vardır?

Heybelerin arka gözü

Görmeyene gizli sırdır

Heybelerin arka gözü

İki gözlü görünüşte

Biri arka biri önde

Kaç kez dolar bilmem günde

Heybelerin arka gözü

İstemezlik, haset, kin var

Bir de kibri ekler, ular 

Dedikodu ile dolar

Heybelerin arka gözü

Ön gözlerin azsa yükü

Arkadaki dolmuş çünkü

Dolanların hepsi dünkü
Heybelerin arka gözü

Halil; sen de heybendeki
Arka gözü şişkin tut ki
Bir hikmeti vardır belki
Heybelerin arka gözü

İşte Halil Manuş'un heybesi. İlle de heybenin arka gözü. Neler var, neler o arka gözde. Gizler, sırlar, kinler, kibir, haset, dedikodu dolar boşalır. Son dörtlükte ozanımız diyor ki özüne: "Halil, sen de şişkin tut heybeyin arka gözünü. Belki bir hikmeti vardır."

Yok be canım. Bana kalırsa heybenin arka gözünü kinle, kibirle, hasetle, dedikoduyla dolduracağımıza boş kalsın daha iyi. Eğer doldurabileceksek hem ön gözünü, hem arka gözünü sevgiyle, şefkatle, merhametle, hoşgörüyüyle dolduralım. Asıl marifet budur.
Yeni yılda heybemizin gözlerinde bol bol sevgi, saygı, anlayış, dinleyiş, edep, erkan, sözüyle özünde bir olma gibi değerler bulunsun.
Bizim heybemiz sevgiyle, sevdıyla, aşkla, muhabbetle dolsun.
Sevgili Halil Manuş'a da selam olsun."